

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8322/2021
22.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Јовичић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ д.о.о. из ..., чији је пуномоћник Душанка Ђапић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 13/21 од 02.04.2021. године, у седници већа одржаној 22.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 13/21 од 02.04.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 13/21 од 02.04.2021. године, одбијена је жалба тужиље и потврђена пресуда Вишег суда у Сомбору П 61/18 од 28.09.2020. године, којом је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужени да исплати тужилји укупан износ од 35.000.000,00 динара, на име накнаде наматеријалне штете за претрпљене душевне због повреде права личности и умањења животне активности, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка, а тужилја је обавезана да туженом накади трошкове парничног поступка у износу од 441.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилја је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побјијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни битне повреде из члана 374. став 2. тачка 5. у вези са чланом 3. став 3. ЗПП, с обзиром да оспоравањем тужбеног захтева тужилје ни тужени ни његов законски заступник односно власници нису располагали захтевима који су у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала, како се наводи у ревизији, док се због битне повреде из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, тврдњом о противречним и нејасним разлозима, ревизија не може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је била директор производње у седишту туженог у ..., почев од 15.12.2014. године, са уговореном месечном зарадом у противвредности 1.500,00 евра, уз могућност кварталног увећања зараде од од по 250

евра у динарској противвредности закључно са 2015. годином. Приликом заснивања радног односа добила је лап – топ, службени телефон и аутомобил као средства за рад и намештен стан са плаћеним трошковима у ... . Уговором о раду је била утврђена и обавеза туженог да тужиљи, за случај престанка радног односа, исплати накнаду (отпремнину) у динарској противвредности од 10.000,00 евра. Већ у марту 2015. године, власник и оснивач туженог, ВВ, обавио је разговор са тужиљом у смислу да треба да оствари боље резултате јер ништа по кључним питањима у производњи није учињено, али је тужиља ипак добила прво квартално повећање, како је уговорено. Приликом сваког доласка у ..., ВВ је предочавао тужиљи извештаје директора других сектора, указујући јој на учтив и сталожен начин да део посла директора производње не обавља како се то очекује и како је предвиђено уговором о раду. Због тога јој је већ у јуну 2015. године, понудио радно место руководиоца сервиса за монтажу гума у ..., што тужиља није прихватила. Од јула 2015. године, тужиља је користила годишњи одмор, затим боловање до краја новембра када је почела да ради. У међувремену, током августа 2015. године, новом систематизацијом укинута је радно место директора производње и тужиљи понуђен анекс уговора о раду ради премештаја на радно место референт заштите животне средине, што је она одбила. Тужиљи је отказан уговор о раду 22. 12. 2015. године. До престанка радног односа, тужиља је вратила службени аутомобил, а није вратила мобилни телефон и лап-топ. Због насталих несугласица између тужиље и туженог, настало је више судских поступака, који су се претежно водили на иницијативу тужиље, а која је све време тврдила, што и сада тврди, да је била доведена у заблуду да су јој мобилни телефон и лаптоп дати као поклон, због чега је исти узвратила поклоном уметничке слике оснивачима туженог. Осим тога, тврди је заблуда постојала и због чињенице да за ова средства тужени није издао прописану документацију. Међутим, по кривичној пријави туженог, правноснажном пресудом Основног суда у Врбасу К 443/16 од 15.12.2016. године, тужиља је оглашена одговорном за извршење кривичног дела проневаре из члана 364. став 1. КЗ, због тога што је у временском периоду од 02.07.2015. године до 04.08.2016. године, у намери да себи прибави противправну имовинску корист, присвојила лап-топ марке „...“ и мобилни телефон марке „...“. У том кривичном поступку, оснивачи туженог ВВ и ГГ, поред осталог, изјавили су да запосленима нису издавали реверс за основна са средства и да је тужиља као директор производње имала повлашћен положај у фирми. Поводом спорних исказа, тужиља је поднела приватну кривичну тужбу против законског заступника и сувласника туженог због више кривичних дела, међу којима је и кривично дело давање лажног исказа из члана 355. став 1. КЗ, у поступку К 443/16, а ова тужба је одбачена. Кривична пријава, коју је тужиља поднела против именованих лица за исто кривично дело, одбачена је решењем надлежног јавног тужилаштва. Одбачена је и кривична пријава тужиље против туженог и одговорног лица код туженог због привредног преступа - непрописно задужење опреме (лап-топа и мобилног телефона). Тужиља је против туженог покренула парнични поступак ради исплате зараде и тужени је правноснажном пресудом обавезан да јој исплати износ од 432.166,22 динара на име мање исплаћене зараде, накнаде зараде за време годишњег одмора и боловања и мање исплаћених путних трошкова. Тужбени захтев тужиље ради заштите од злостављања на раду је правноснажно одбијен, будући да у понашању туженог није било елемената злостављања на раду. У том спору, судови су утврдили све чињенице о начину заснивања радног односа тужиље код туженог, овлашћењима и обавезама које је имала, њеним резултатима у кратком временском периоду до отказа и утврдили су процедуре у вези са издавањем основних средстава за рад (пресуда Вишег

суда у Сомбору П1 13/2015 од 05.09.2017. године). У правноснажно окончаном поступку ради исплате отпремнине, по тужби тужиље, судови су посебно ценили њено понашање приликом преговарања и закључења уговора о раду, те да је супротно закону, уговорен веома висок износ отпремнине, због чега је и тај тужбени захтев одбијен (пресуда Основног суда у Врбасу П1 47/17 од 24.04.2017. године). Тужба тужиље ради поништаја решења о отказу уговора о раду је одбачена као неблагоприятна. Одбијен је и тужбени захтев којим је тражено да се тужену обавезе да исплати тужилји укупну штету од 21.620.000,00 динара, односно ренту у нето износу од 10.000,00 динара месечно и једнократуну штету у износу од 15.620.000,00 динара. Тужилја се лечи под дијагнозом депресија и има посттрауматски стресни поремећај. Оценом налаза вештака неуропсихијатра суд је утврдио да су душевни болови које тужилја трпи услед нарушавања личног и професионалног интегритета, изазвани радњама туженог, али да су исти последица њених погрешних одлука да настале спорне односе решава у судским процесима, који су се по њу неповољно завршавали.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право из члана 200. став 1. у вези чл. 154. и 158. Закона о облигационим односима, с обзиром да и по оцени ревизијског суда тужилја није доказала постојање узрочно-последичне везе између радњи туженог и нематеријалне штете због повреде части и угледа.

Чланом 200. Закона о облигационим односима прописано је, између осталог да ће за претрпљену повреду угледа, части, слободе или права личности, суд досудити правичну новчану накнаду независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству, ако нађе да околности случаја то оправдавају. Приликом одлучивања о накнади нематеријалне штете суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, као и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Част се дефинише као субјективна категорија под којом се подразумева мишљење које човек има о себи као припадник људског друштва или мање друштвене групе чији систем вредности прихвата, а углед представља мишљење које има средина, односно јавно мњење о личности, и она је објективна категорија. То су моралне вредносне категорије и компоненте личности, које кумулативно чине људско достојанство. У случају повреде права на част и углед, право на накнаду нематеријалне штете може бити остварено уколико је повреда проузроковала душевне патње које оправдавају досуђивање правичне новчане сатисфакције.

Правило из члана 154. став 1 Закона о облигационим односима (ЗОО) о одговорности за штету по основу кривице, прописује да је за штету одговорно лице које проузрокује штету оштећеном, изузев ако докаже да је штета настала без његове кривице, док је чланом 158. ЗОО, прописано да кривица постоји када је штетник проузроковао штету намерно или непажњом. Дакле, услови одговорности за штету у смислу чл. 154. и 158. ЗОО су настанак штете и узрочно – последична веза између радње или пропуштања штетника и настале штете, односно штета која настаје треба да буде адекватна последица штетне радње.

У току поступка је утврђено да је тужилја добила мобилни телефон и лап-топ као средства за рад и да их није вратила туженом до отказа уговора о раду, због чега је у кривичном поступку К 443/16, оглашена одговорном и правноснажно осуђена за кривично дело проневере. У кривичном поступку, власници туженог су дали исказе да за наведена средства није издат реверс и да је тужилја имала повлашћен положај у фирми, а поводом спорних исказа, нису правноснажно осуђени за кривично дело

давање лажног исказа. По тужбама тужиље, више судских поступака, између осталог и ради заштите од злостављања на раду, окончано је на њену штету. Сходно наведеном, оцена је нижестепених судова да тужиља није доказала да је до штете дошло радњама туженог, већ да је стање у коме се налази последица њених сопствених одлука.

Супротно ревизијским наводима, и по оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак нижестепених судова да тужени није одговоран за штету, у смислу чл.154. и 158. Закона о облигационим односима, те да нема места ни примени члана 200. истог закона, узимајући у обзир садржину исказа оснивача туженог у својству оштећених у кривичном поступку, за које није утврђено да су лажни, и исход кривичног поступка у коме је тужиља правноснажно осуђена за кривично дело проневере. Дакле, поступци туженог наведени у тужби као штетне радње, у конкретном случају, нису такви да вређају част, углед и достојанство личности тужиље. Ниједна од наведених радња по свом редовном дејству није могла да проузрокује душевне патње у мери која оправдава досуђивање накнаде нематеријалне штете, тако да адекватна узрочно- последична веза између радњи туженог и настале штете на страни тужиље не постоји, што искључује одговорност туженог по основу кривице.

Наводима ревизије се оспорава утврђено чињенично стање и оцена изведених доказа, што у смислу члана 407. став 2. ЗПП, није дозвољен ревизијски разлог.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа- судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић